

<p align="center">Силабус курсу Картографія</p> <p>Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 10 Науки про Землю Спеціальність: 106 Географія Освітньо-професійна програма “Географія” Кількість кредитів – 4</p> <p>Рік підготовки – 2, семестр – 4</p> <p>Компонент освітньої програми: обов’язковий</p> <p>Дні занять: згідно з розкладом, ауд. 137 Консультації: четвер, ауд. 127, 137</p> <p>Мова викладання: українська</p>	
---	---

Керівник курсу

	Кандидат географічних наук, доцент Потокій Михайло Васильович
Контактна інформація	potokiy58@gmail.com ; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Курс має за мету розробку та встановлення раціональних методів, прийомів і засобів навчальної діяльності, спрямованої на свідоме оволодіння студентами системи знань, умінь і навичок роботи з різними видами картографічних творів (топографічних карт різного масштабу, електронних варіантів топографічних карт), блок-діаграм, рельєфних карт тощо; ознайомлення студентів із суттю та структурою сучасної картографії, її місця в системі наук, в тому числі й у системі географічних наук; ознайомлення із суттю сучасної географічної карти, прийомами роботи з нею, визначення на карті географічних координат, показників спотворень; вміння розв’язувати основні задачі картографії, передбачені діючою програмою із оцінкою точності вимірювань, складати географічні описи за географічними картами різного масштабу, проводити картометричні роботи на всіх видах географічних карт; вміння встановлювати за географічними картами взаємозв’язки і взаємозалежності між компонентами (елементами) природи і суспільства; вміння застосовувати набуті картографічні знання і вміння на уроках географії; вміння будувати умовні знаки географічних карт і застосовувати їх у практичній та науковій діяльності; вміння складати найпростіші географічні карти із використанням способів значків, картограми та картодіаграми; знання будови й призначення основних картограметричних приладів.

Навчальна дисципліна „Картографія” впроваджена у навчальні плани в усіх закладах географічного профілю України. Завершується іспитом. Передбачає контроль шляхом виконання двох модулів.

Навчальний контент

№	Теми	Результати навчання
1	Тема 1. Картографія як наука, її структура та місце в системі наук.	Знати об’єкт і предмет картографії та її визначення за різними авторами, теоретичні концепції сучасної картографії; структуру картографії, основні її розділи і галузеві дисципліни; суть картографування та його види Вміти визначати місце картографії в системі наук, її зв’язки з іншими науками; формування нових наукових напрямів на межі картографії з іншими науками.
2	Тема 2. Загальні відомості про	Знати суть сучасної карти та її визначення за різними

	географічну карту.	авторами, основні ознаки, властивості як моделі, функції, сфери застосування та елементи; види географічних карт та їх класифікації, види картографічних творів та картографічні зображення. Вміти розрізняти різні види традиційних та нетрадиційних картографічних творів та зображень.
3	Тема 3. Математична основа географічних карт.	Знати суть поняття “математична основа карти” та її складові – геодезична основа, масштаб, картографічна проекція, суть поняття “картографічна проекція”, методи побудови картографічних сіток, причини утворення спотворень на географічних картах, їх види, показники та способи визначення; класифікації картографічних проекцій та проекції карт світу, карт півкуль, карт материків, частин світу та океанів, карт окремих країн та номенклатурних карт. Вміти розпізнавати картографічні проекції.
4	Тема 4. Картографічна генералізація. Написи на картах. Класифікація географічних карт.	Знати суть поняття “картографічна генералізація”, основні чинники генералізації та її види; розуміти суть написів на географічних картах, їх види та вимоги до них, а також передачу географічних назв іншомовного походження; класифікацію географічних карт та вимоги до них. Вміти визначати ступінь генералізованості карт.
5	Тема 5. Оглядові загальногеографічні карти.	Знати особливості ОЗГК, їх види, призначення, особливості та сфери застосування; як зображуються основні елементи ОЗГК, у тому числі рельєфу, водних об’єктів, рослинного й ґрунтового покриття, суспільно-географічних об’єктів. Вміти користуватися ОЗГК і знімати з них необхідну інформацію.
6	Тема 6. Тематичні карти.	Знати особливості тематичних карт, сфери їх застосування, основні елементи змісту. Вміти будувати картографічні знаки та знакові системи. Знати і вміти розрізняти способи картографічного зображення на тематичних картах (спосіб значків, лінійних знаків, ізоліній, якісного фону, кількісного фону, локалізованих діаграм, крапковий, ареалів, знаків руху, картодіаграма, картограма). Знати головні види тематичних карт. Вміти проектувати і складати різні види тематичних карт.
7	Тема 7. Серії карт. Географічні атласи. Поняття про проектування, складання й видання географічних карт.	Знати суть серій карт та їх види; географічні атласи та їх типологію; загальні відомості про проектування, складання й видання карт; суть програми карти й атласу; підготовка карти до видання та друк. Вміти застосовувати різні способи і засоби створення картографічного зображення.
8	Тема 8. Використання дрібномасштабних географічних карт.	Знати карту як засіб пізнання дійсності та основні напрямки використання карт й рівні використання карт, суть КМД, основні його види, способи аналізу в КМД (візуальний аналіз і опис за картами; графічний аналіз; картометричні та морфометричні дослідження, МКМ). Вміти виконувати описи за картами, будувати графіки, розрізи й профілі, проводити картометричні й морфометричні роботи, зіставляти карти.

		Вміти використовувати різні картографічні твори у наукових дослідженнях та практичній діяльності.
9	Тема 9. Сучасні напрямки картографії.	Знати суть геоінформатики, геоінформаційного картографування, застосування картографічних даних в телекомунікація, в Інтернеті.
10	Тема 10. Короткі відомості з історії розвитку світової картографії.	Знати основні особливості розвитку картографії в античний час, епоху середньовіччя, епоху Великих географічних відкриттів, Нового й Новітнього часу, а також перспективи розвитку картографії на сучасному етапі.
11	Тема 11. Історія розвитку картографії в Україні. Картографічна вивченість території України.	Знати основні картографічні дані про українські землі в античну епоху, в середні віки, Новий час та в Новітній час, особливості та проблеми розвитку картографії в незалежній Україні, а також основні картографічні центри в Україні.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 5	Навички використання інформаційних і комунікативних технологій.
СК 2	Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії та складу природи і суспільства.
СК 3	Здатність здійснювати збір, реєстрацію та аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і камеральних умовах.
СК 8	Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.
СК 3	Здатність застосовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики суспільно-географічних об'єктів, явищ і процесів на різних просторових рівнях
ПРН P02	Знати й розуміти основні види географічної діяльності.
ПРН P06	Використовувати геоінформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.
ПРН P08	Застосовувати моделі, інформаційні технології при вивченні природних і суспільних процесів формування і розвитку геосфер.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Теми 1-11 – тести в системі MOODLE (як варіант, – усне опитування) – по 3 бали на тему	33
Виконання контрольних практичних робіт	2
Виконання самостійних робіт на кожному лабораторних занятті (робота з аналізу карт, описи, складання схем та побудова знаків карт)	5
Звітні завдання	31
Індивідуальне наукове дослідження із застосуванням картографічного методу дослідження	14
Іспит	15

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

1. Навчальний контент (розширений план лекцій).
2. Тематика та зміст лабораторних робіт.
3. Завдання для виконання звітних завдань.
4. Електронне навчання в системі MODLE.

Літературні джерела:

Основні:

- Асланикашвили, А. Ф. Метакартография: основные проблемы / А. Ф. Асланикашвили. – Тбилиси: Мецниереба, 1974. – 125 с.
- Багров, Л. История картографии. Пер с англ. Н. И. Лисовой / Лео Багров. – М.: ЗАО Центрполиграф, 2004. – 319 с.
- Багров Л. История русской картографии. Пер. с англ. Е. В. Ламановой / Лео Багров. – М.: ЗАО Центрполиграф, 2005. – 523 с.
- Берлянт, А. М. Картографический метод исследования / А. М. Берлянт. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1978. – 257 с.
- Берлянт, А. М. Образ пространства: карта и информация / А. М. Берлянт. – М.: Мысль, 1986. – 240 с.
- Берлянт, А. М. Геоиконика / А. М. Берлянт. – М., 1996. – 208 с.
- Берлянт, А. М. Картография и телекоммуникация (аналитический обзор) / А. М. Берлянт. – М., 1998. – 72 с.
- Берлянт, А. М. Картографические анимации / А. М. Берлянт, Л. А. Ушакова. – М.: Науч. мир, 2000. – 108 с.
- Вахрамеева, Л. А. Картография / Л. А. Вахрамеева. – М.: Недра, 1961. – 224 с.
- Вахрамеева, Л. А. Математическая картография / Л. А. Вахрамеева, Л. М. Бугаевский, З. Л. Казакова. – М.: Недра, 1986. – 286 с.
- Востокова, А. В. Оформление карт / А. В. Востокова. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1985. – 200 с.
- Гараевская, А. С. Картография / А. С. Гараевская. – М.: Недра, 1971. – 334 с.
- Гедымин, А. В. Картографические проекции советских школьных карт / А. В. Гедымин – М.: Просвещение, 1984. – 111 с.
- Географическая картография. Взгляд в будущее / Под ред. Рычагова Г. И., Берлянта А. М., Тикунова В. С. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1986. – 210 с.
- Жуков, В. Т. Математико-картографическое моделирование в географии / В. Т. Жуков, С. Н. Сербенюк, В. С. Тикунов. – М.: Мысль, 1980. – 223 с.
- Жупанський, Я. І. Виробничо-територіально комплекси та їх картографування / Я. І. Жупанський. – Львів: Вища школа, вид-во при Львів. ун-ті, 1976. – 146 с.

- Жупанський, Я. І. Історія української географії / Я. І. Жупанський. – Львів, Світ, 1997.
- Жупанський, Я. І. Соціально-економічна картографія / Я. І. Жупанський, П. О. Сухий. – Тернопіль, 1997. – 274 с.
- Заруцкая, И. П. Составление специальных карт природы / И. П. Заруцкая. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1966. – 232 с.
- Заруцкая, И. П. Картографирование природных условий и ресурсов / И. П. Заруцкая, Н. В. Красильникова. – М.: Недра, 1988. – 299 с.
- Заруцкая, И. П. Проектирование и составление карт. Общегеографические карты / И. П. Заруцкая, Н. В. Красильникова. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1982. – 208 с.
- Заруцкая, И. П. Проектирование и составление карт. Карты природы / И. П. Заруцкая, Н. В. Красильникова. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1989. – 296 с.
- Золовский, А. П. Картографирование продовольственных комплексов / А. П. Золовский, Т. И. Козаченко. – К.: Наукова думка, 1987. – 132 с.
- Картография с основами топографии / Под ред. А. В. Гедымина. Часть 2. Мелкомасштабная географическая карта. Школьные картографические произведения. – М.: Просвещение, 1973. – 248 с.
- Картография с основами топографии / Г. Ю. Грюнберг, Н. А. Лапкина, Н. В. Малахов, Е. С. Фельдман. Под ред. Г. Ю. Грюнберга. – М.: Просвещение, 1991. – 368 с.
- Картографічне моделювання: Навчальний посібник / Т. І. Козаченко, Г. О. Пархоменко, А. М. Молочко; За ред. А. П. Золовського. – Вінниця, Антекс-У ЛТД, 1999. – 328 с.
- Комплексные региональные атласы / Под ред. К. А. Салищева. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1976. – 638 с.
- Левицкий, И. Ю. Решение задач по географическим картам: Кн. для учителя / И. Ю. Левицкий, Я. В. Евглевская. – М.: Просвещение, 1996. – 159 с.
- Леонтьев, Н. Ф. Тематическая картография / Н. Ф. Леонтьев. – М.: Наука, 1981. – 104 с.
- Лютый, А. А. Язык карты: сущность, система, функции / А. А. Лютый. – М.: ИГ АН СССР, 1988. – 292 с.
- Ляшенко, Д. О. Картографія з основами топографії: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / Д. О. Ляшенко. – К.: Наукова думка, 2008. – 184 с.
- Оценочные карты природы, населения и хозяйства / Под ред. Салищева К. А. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1973. – 220 с.
- Преображенский, А. И. Экономические карты в преподавании географии / А. И. Преображенский. – М.: просвещение, 1980. – 152 с.
- Салищев, К. А. Проектирование и составление карт (Общая часть. Теория и процессы лабораторного изготовления карт): Учеб. для студ. ун-тов по специальности "Картография" / К. А. Салищев. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987. – 240 с.
- Салищев, К. А. Картоведение / К. А. Салищев. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1986. – 408 с.
- Салищев, К. А. Картография / К. А. Салищев. – М.: Высшая школа, 1982. – 272 с.
- Сальников, С. Е. Комплексные карты охраны природы: содержание и принципы разработки / С. Е. Сальников. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1990. – 128 с.
- Справочник по картографии / А. М. Берлянт, А. В. Гедымин, Ю. Г. Кельнер и др. – М.: Недра, 1988. – 428 с.
- Чекалин, С. И. Основы картографии, топографии и инженерной геодезии: учебн. пособие для вузов / С. И. Чекалин. – М.: Академический Проект, 2009. – 393 с.
- Шевченко, В. А. Медико-географическое картографирование территории Украины / В. А. Шевченко. – К.: Наук. думка, 1994. – 158 с.
- Шибанов, Ф. А. Очерки по развитию отечественной картографии / Ф. А. Шибанов. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1971. – 159 с.
- Шоцкий В.П. Картографические методы исследования географических проблем сельского хозяйства. – Л.: Наука, 1970. – 140 с.
- Штегена, Л. Века и географические карты. Пер. с венгер. / Л. Штегена. – М.: Знание, 1987. – 47 с.

Картографічний матеріал

- Атлас вчителя. – К.: ДНВП "Картографія", 2010.
- Атлас географический справочный: СССР. Мир. – М.: ГУГК, 1986. – 295 с.
- Атлас мира / Отв. ред. С.И. Сергеева. – М.: ГУГК, 1988. – 337 с.
- Атлас океанов. Тихий океан / Отв. ред. Горшков С.Г. – Мин-во обороны СССР, Военно-Морской флот, 1974. – 302 с. Атлантический и Индийский океаны / Отв. ред. Горшков С.Г. – Мин-во

обороны СССР, Военно-Морской флот, 1977. – 306 с. Северный Ледовитый океан / Отв. ред. Горшков С.Г. – Мин-во обороны СССР, Военно-Морской флот, 1980. – 184 с.

Атлас природных условий и естественных ресурсов Украинской ССР. – М.: ГУГК, 1978.

Географический атлас для учителей средней школы / Отв. ред. Л.Н. Колосова, В.С. Чудинова. – М.: ГУГК, 1982. – 238 с.

Географический атлас мира / Гл. ред. Янис Турлайс. – Рига: Яня Сета; М.: Росмэн, 1998. – 96 с.

Довідковий атлас. – К.: ДНВП “Картографія”, 2008.

Иллюстрированный атлас мира: Руководители проекта: А. Астахов, К. Чеченов. – М.: Белый город, 1998. – 128 с.

Киндерсли Дорлинг. Атлас мира. – Лондон, Нью-Йорк, Штутгарт. – М., 1999. – 338 с.

Україна. Природне середовище і людина. Серія карт / Від. ред. Л. Г. Руденко, В. М. Ліпінський, А. Л. Боднар. – К., 1993.

Учебный атлас мира. – М.: ГУГК, 1979. – 179 с.

Физико-географический атлас мира. – М.: ГУГК, 1964.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Види та форми контролю

Контроль знань і вмінь студентів базується на здійсненні поточного, проміжного і підсумкового контролю із застосуванням таких засобів діагностики, як лабораторні й самостійні роботи, тестування, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання, звітні завдання, усне та письмове опитування. Поточний контроль здійснюється упродовж семестру на лабораторних заняттях, у вигляді самостійної роботи і має за мету перевірку рівня підготовленості студентів до виконання конкретної роботи.

Форма підсумкового контролю – іспит, що полягає в оцінюванні засвоєних студентом упродовж семестру навчального матеріалу на підставі відповідей на підсумковому контролі, результатів виконаних ним певних видів робіт.

Методи контролю: усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок.

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

1. Навчальний контент (розширений план лекцій).
2. Тематика та зміст лабораторних робіт.
3. Завдання для виконання звітних завдань і проєктів.
4. Електронне навчання в системі MOODLE.

